

HECE TASLARI

aylık şiir dergisi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدانا لهذا
وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا
رَحْمَةُ اللَّهِ وَكَرَمُهُ

قَوْلُهُمْ رَبَّنَا هَذَا الَّذِي
رَحِمْنَا بِهِ وَكَرَّمْنَا بِهِ
وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
غِلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ
غِلَّ الَّذِينَ آمَنُوا لَشَدِيدٌ

92.on5ekim2022

hece taşları

aylık şiir dergisi

yayın yönetmeni

tayyib atmaca

son okuma

metin özarslan

kapak resmi

ömer lekesiz

muhabbet yeri

haydarbey mh.32077.sokak
armada/2 d blok nu: 6
onikişubat/kahramanmaraş

0535 391 92 50

www.hecetaslari.com

hecetaslaridergisi@gmail.com

92. sayı 15 ekim 2022

issn 2149-4509. (e-dergi)

BU SAYIDA

- ◆ Hüseyin Kaya / Gazel / 3
- ◆ İmdat Avşar / Ağlama/ 4
- ◆ Dədə Katib / Dediler/ 5
- ◆ Məmmət İlgar / Neyim/Gözel/ 6
- ◆ Emine Savaş / Melika'nın Gülüşü/ 7
- ◆ Tayyib Atmaca / Muhsit Macit ile Şiir
ve Gelenek Üzerine / 8
- ◆ Günel Dəmirəsənoğlu Qızı/ Dünya / 11
- ◆ İdris Aktaş/ Aşkına Ölüm Gerek
Vatan Aşkı/ 12
- ◆ Ömer Faruk Habiboğlu / Terennüm/ 13
- ◆ Cahit Can / Bir Çiçek/ 14
- ◆ Lütfü Kılıç / Sevdiğim/ 15
- ◆ Cihat Barış / Öğret Bana/ 16
- ◆ Ali Ağır / Visal/ 17
- ◆ Yasin Şen / Niyaznâme/ 18
- ◆ Mehmet Baş / Gelir/ 20
- ◆ Rufəd Ahundlu / Keçir/ 21
- ◆ Tacettin Çetin/ Vel Asr/ 22
- ◆ Məzahir Hüseynzadə / Deyişmə/ 23
- ◆ Osman Fərmanoğlu / Deyişmə/ 23
- ◆ Ercan Sağlam / Bir Eksiz/ 8

◆ Hüseyin Kaya

Gazel

zölfün düştükçe yele eyler tarumar beni
saçındaki her tele bağlamışlar yar beni

vurdun dağ-ı hicranı derde yar ettin canı
döktün dilimden kanı ettin ah ü zar beni

ah ile figanımdan yandı dil hicranımdan
sürdün öz vatanımdan yar diyar diyar beni

olmak için bir dem şad beklemem senden imdad
olmuşum gamla abad ko böyle naçar beni

döndüğüm derd-i girdab olalı aşkla harab
vur tığın işle sevab eyle bahtiyar beni

◆ İmdat Avşar

Ağlama

Bu gizli ayinde iki neferiz
Aşk sunağa çekilse de ağlama
Bizi ilkbahara çağırın nergiz
Leçek leçek dökülse de ağlama

Yollar sarp yamaca sarılırsa sus
Menzile varmadan yorulursa sus
Uçurum uçurum kırılırsa sus
Çığır çığır sökülse de ağlama

Hasret mi visale tuzağı kuran
Hicran dumanı mı ruhunu saran
Sabır mülkü alev alsa da bir an
Baştan başa yakılrsa da ağlama

Hükmü nedir yanan yürekte karın
Uyuma koynunda bu intizarın
Yeni yeni çiçekleyen baharın
Karakışa bükülse de ağlama

◆ Dədə Katib

Dedilər

Ariflərdən sordum dünya əhvalın,
Azad quşa bir qəfəsdi, dedilər.
Ömrün etibarın sual eylədim,
Getdi, gəlməz, bir nəfəsdi, dedilər.

Dedim, bir sərmayə, bir də səadət,
Dedilər, xoş əxlaq, bir də qənaət.
Dedim, şöhrət üçün olsa ibadət,
Abid deyil, pulhəvəsdi, dedilər.

Dedim: dünya malı? Dedilər: - ibrət.
Dedim: bəs cavanlıq? Dedilər: - fürsət.
Dedim ki, qocalıq? Dedilər: - həsrət.
Ömrün payız yeli əsdi, dedilər.

Dədə Katib, qəmli halın qəm əkə,
Qəm xırmanın qəm anbara, qəm tökə.
Ömrün süfrəsindən bir neçə tikə,
Yedim, doymamışdım, bəsdı, dedilər.

Vəssalam!

Dəli könül, məndən sənə vəsiyyə, t
Ədəbsizdən insan olmaz, vəssalam!
Qırtlaqsız boğazda, bir hərzə dildə,
Həyasızda iman olmaz, vəssalam!

Çalışıb tər tökən, ər olmaz möhtac,
Haqqına qane ol, nəfsə vermə bac.
Bir sınıq könül yap, eylə sən merac,
Könül qıran xəndan olmaz, vəssalam!

Neçə sözüm vardır, deyim qanasan,
Qorxaq ilə yoldaş olma, yanasan,
Şoran yerdə heç vaxt əkmə danə sən,
Şor torpaqda bostan olmaz, vəssalam!

Dədə Katib, heç vaxt haqqı buraxma,
Doğru get izini, yolundan çıxma,
Batil piruz (qalib) olmaz, ürəyin sıxma,
Haqq aydındır, pünhan olmaz, vəssalam!

◆ Məmməd İlqar

Neynim?

Ha çaldım, könlümün bu təşnə vaxtı,
Sazım dinmədiki, dinmədi neynim?
Qarğamaq istədim taleyi, baxtı,
Dilim dönmədiki, dönmədi neynim?

Özüm öz odumda əridim itdim,
Karvan buludları bəri yeritdim,
Arazı axıtdım, Kürü yeritdim,
Odum sönmədiki, sönmədi neynim?

Aldı bir havalı xatirə məni,
Bələdi ənbərə-ətirə məni,
Dedim bəlkə mənə yetirə məni,
Göydən enmədiki, enmədi neynim?

İlgımdı, dumandı, sisdi nədisə?
Sehirdi, sədadı, sədi nədisə?
Axır bu zalımın qəsdi nədisə?
Aparır hələdə *Məmmədi* neynim?

Gözəl

Ən gözəl dərdimsən dərdlər içində
Dərdindən düşmüşəm, dərdə mən gözəl.
Dərd gözəl çəkilir əgər gözəlsə,
Gözəl dərd diləsən, dərdəm ən gözəl.

Sərdim gülşənini dərdə mən ömrüm,
Dər gülüm, gülünü dər də mən ömrüm,
Hər günü ölumdü dərdə mən ömrüm,
Ölər mi sən kimi dərdə mən, gözəl.?

Məmməd könül sevdi kimə nə, dərdi?
Özgə kim sevdilər ki mənə dərdi?
Bilməm bu sevginin kimə nə dərdi?
Mənə dərd gözəldi, dərdə mən gözəl.

◆ Emine Savaş

Mehlika'nın Gülüşü

Avuçladım da tuttum, gül yüzün zıyasını
Güller sitem eyledi, ak goncalar kıskandı
Gündüz gözüyle gördüm, sevdânın rüyâsını
Ufka doğan güneşi, gönül Mehlika sandı

Sevdalara aç yürek, gözler âfâka dalmış
Mücellâ gülüşlere, diyârlar hasret kalmış
Seherler âşk ehline, müjdeli haber salmış
Bad-ı sabâ estikçe, gelen şahika sandı

Hasreti dese sözler, hasretin nefesini
Yürekler parçalayan, çağlar aşan sesini
Hep sinede bir yerde, değişmez adresini
Can yandıkça sonunu, zümrüd-ü anka sandı

Gülpembe çocukluğun, mavi beyaz düşleri
Kanat sesine vurgun, rüzgârın gülüşleri
Hâli bâki kılmaktır, şuarânın işleri
Hayatın kitabına, bir tür lâhika sandı

Gül yüzünde gülüşle, ömre bedel Mehlika
Es bahar meltemiyle, yerin yüzünü yıka
Aslına zulm eyleyen, bedbahta ol sadaka
Âh benim garip gönlüm, varı bir şaka sandı

Muhsin Macit ile Şiir ve Gelenek Üzerine

◆ Konuşturam: Tayyib Atmaca

Şiirde geleneğin çerçevesi nasıl çizilebilir?

Gelenek, bulunduğumuz yere ve seçtiğimiz mevzuya göre anlam kazanan bir kavram. Dinden siyasete, edebiyattan musikiye, kıyafetten mimariye kadar oldukça geniş kullanım alanına sahip. Ben anlam çerçevesini daraltarak gelenek kavramıyla divan, tekke ve âşık edebiyatı mahsullerinin modern Türk edebiyatı içindeki yaşama ve direnme kabiliyetini kastediyorum. Geleneği biçimlendiren bu üç ırmak; divan, tekke ve âşık şiiri geçmiş asırlarda mükemmel ürünlerini verdi. Sonra iklim değişti, bu ırmakların debisi düştü. Zaman zaman kesintiye uğrasa da bütünüyle kurumadı. Fakat geldiğimiz noktada aynı yöntem ve usullerle benzer ürünleri elde etmek mümkün değil artık. Çünkü gelenek zamanla esnekliğini kaybetti, değişen zihniyet ve dünya algısına pek tabii olarak uyum sağlayamadı. Onun için neredeyse bir asırdan beri geleneğin imkânlarının ne olup olmadığını sürekli yoklama ihtiyacı duyuyor, şiirimizin bu kaynaktan beslenip beslenemeyeceğini tartışıyoruz.

Gelenek kavramı; divan, tekke, halk şiirinin yanı sıra modern şiiri de kapsar mı ya da tam olarak bu kelimenin kapsama alanındaki şiir odakları hangileridir?

Her ne kadar gelenek kavramıyla halk ve divan şiirinin modern Türk edebiyatı içindeki yaşama ve direnme gücünü kastetsem de günümüzde artık modern şiir de kendi geleneğini icat etmiştir. Gelenekten bahsetmek bile aslında modern bir olgudur. Artık Türk şiirinin mevcut durumunu Batı sanatından ve edebiyatından bağımsız biçimde değerlendiremiyoruz. Modern şiir Batı uygarlığının ürünlerinden de beslenerek yeni bir mecra buldu. Onun için Modern şiirimizde çığır açan her şairi, yeni bir geleneğin de öncüsü olarak görebiliriz. Geleneğin karşısında kendi sanatını sınavarak çığır açan Yahya Kemal, Ahmet Haşim, Necip Fazıl, Nazım Hikmet, Behçet Necatigil, Atilla İlhan, Fazıl Hüsni Dağlarca, Sezai Karakoç, Hilmi Yavuz gibi bir çırpıda aklıma gelen şairleri modern Türk şiir geleneğini kuran öncüler olarak görmek eğilimindedim.

Geleneği reddetmek ya da geleneğin karşısında durmak şiir adına mı yoksa şairin kendi geleneğini oluşturma çabası adına takınılan bir tavır mıdır?

Herhangi bir geleneği toptan ret veya kabul etmek yerine, öncelikle imkânlarını ve zaaflarını öğrenmek ve değişen dünyanın ihtiyaçlarına ve diline uygun kıymetlerini ayıklamak gerekir. Bunu gerçekleştirmenin en doğru ve sahih yolu da geleneğin temel metinlerini özümsemekten geçer. Bizim temel ihtiyacımız budur. Herhangi bir divanı veya divan şiiri antolojisini okumadan, bir mesneviyi hatmetmeden ya da ne bileyim Karacaoğlan'ı, Yunus'u can kulağıyla dinlemeden sadece onların sesini anıştıracak kelimeleri kullanarak şiir söylemek bence geleneği de kötürümleştirmektedir. Öte yandan herhangi bir gelenekle sınanmadan yeni olmak iddiası da temelsizdir. Çünkü ister Batı ister Doğu referanslı olsun her gelenek ayna gibidir; sanatkar onun karşısında yapıp eylediklerine bir çekidüzen verir. Bu aynanın mutlaka milli hayatımızın cılasıyla parlayıp tasavvufla sırlanması gerekmez. Hatta başka bir geleneğe, mesela İngiliz, Fransız veya Rus edebiyatına eklemlenerek de bir şairin günümüzde kendi eserini konumlandırması mümkündür. Modern Türk şiirinde çığır açan şairlerin tamamının ya Batı'yı ya da Doğu'yu yahut her iki geleneği birden özümseyen kişiler olması tesadüfi değildir.

Muhsin Macit, şiirinin gelenekle ne tür bağları vardır? Şekil, içerik, hayal unsurları bağlamında neler söylemek istersiniz?

İtiraf etmem gerekir ki ben, gelenekle alışverişinden yüzünün akıyla çıkabilmiş bir şair değilim. İlk ve tek şiir kitabım *Zembil*, 2001 yılında yayımlandı. Yeni baskısı yapılmadı. *Zembil*'den sonra dergilerde çıkan şiirlerim de kitap hacminde bir dosyada öylece duruyor. Velhasıl Türk şiir geleneğini iyi bildiğimi iddia edebilirim ama bildiklerimi sanatsal üretime dönüştüremedim. Giderek şiir yazmayı bıraktım. Son yıllarda daha çok roman ve hikâye okuyup hikâye ve denemeler yazıyorum. Modern edebiyatla kurduğum sanatkarca ilgi sayesinde geleneği bütün bileşenleriyle daha iyi kavrayıp güncelle ilişkilendirerek Türk edebiyatının sürekliliğine akademik anlamda katkı sağlamaya çalışıyorum.

Gelenekten beslenmeden ve sadece günümüz şairlerini okuyarak şiir yazma talimine başlayanlar şiirlerini geleceğe taşıyabilirler mi? Nasıl?

Günümüz şairlerinden kastınız çığır açan şairlerse tabii ki herhangi biri bu şairleri okuyarak şiirini geleceğe taşıyabilir. Çünkü çığır açan şairlerden hiçbirisi gelenekten bütünüyle kopuk değil. Fakat isteyen her sanatkâr hem çığır açan modern şairleri hem de geleneğin temsilcilerini okuyarak şiir dünyasını zenginleştirebilir.

Geleneksel şiir denince neredeyse toplum tarafından kanıksanan ve adına “halk şairi” ve “divan şairi” denilen şairler için “yazacaklarını yazmış ve edebiyat tarihinin tozlu sayfaları arasında yerini almışlardır” düşüncesi size göre şiirimizin önüne örülen bir duvar mıdır? Değilse Türk şiirinin yeniden inşası denebilir mi?

Edebiyat tarihinin tozlu raflarına kaldırıldığı düşünülen eserlerin tozunu almak öncelikli olarak edebiyat araştırmacılarının görevidir. Ben divan edebiyatını uzmanlık alanı seçmiş bir akademisyen olarak Türkçenin büyük şairleriyle aramıza giren tozlu zaman perdesini aralamaya, üzeri küllenmiş kıymetlerimizi soluğumun yettiği kadar küllerinden arındırmaya çalışıyorum. Küllerine üfledikçe çıkacak kıvılcımların şiir ve Türkçe sevgisiyle dolu kalpleri tutuşturacağına inanıyorum. Böylesine bir çaba içinde olan başka meslektaşlarım da var. Tabii akademisyenlerin bu çabaları biraz daha teknik düzeyde kalmaktadır. Bu ürünlerin dolaşıma girmesi için yayıncılara ve ders kitaplarının içeriğini belirleyen, devletin kültür politikalarını tayin eden yetkililere de sorumluluk düşmektedir. Kültür ve sanat hayatının bütün paydaşları üzerine düşeni layıkıyla yerine getirirse geleneğin ne olduğu daha iyi anlaşılabilir. Bence öncelikli olan, geleneğin bilinmesidir. Sonrasını yaratıcı kabiliyete sahip, sanatkâr ruhlu kişilere bırakmak gerekir.

Her şairin yazıya dökmese de elbette şiir üzerine düşünceleri, poetikası vardır. Düşünce dünyanızdaki bu hususta neler canlanıyor?

Edebiyat dünyasına şair olmak hevesiyle adım atmış olsam da neticede akademisyenlikte karar kılmış biriyim. Onun için şiir üstüne iri laflar etmek istemem. Şiire dair düşüncelerim zamanla saflığını kaybetti; akademik bilgi estetik ilgimi bulanıklaştırdı. Doğrusu sanatın her alanında olduğu gibi şiirde de icra ettiği sanata dair görüşleriyle ürettiği eserleri arasında tam bir tutarlılık ve bütünsellik sağlayan sanatkâr sayısı azdır. Bu ayardaki ender şairlerin seslerine kulak vermek gerektiği kanısındayım. Gerisi bence kuru gürültüdür.

Sizce geleneğe bağlanmak bugünden geçmişe gitmek mi, geçmiş bugüne taşıyarak yeniden inşa etmek midir?

Ne geçmişe gitmek ne de geçmiş bugüne taşımak mümkündür! Aslında bizim gelenek karşısındaki tutumumuz kavramın gerçek anlamıyla tam bir nostaljidir. Biliyorsunuz nostalji; nostos (eve dönüş) ve algia (özlem) sözcüklerinden oluşan bir kavram; artık var olmayan veya hiç var olmamış bir eve duyulan özlem. Nostalji bir yitirme ve yer değiştirme duygusudur. Bence yapılması gereken, geçmişe idealleştirme eğilimine kapılmadan mevcut olanı anlamaya çalışmaktır. Çünkü dünya değişiyor. Dünya değiştikçe zihniyet ve dilin de değişmesi kaçınılmazdır. Zihniyet değişimi adeta iklim değişimi gibidir. Buna engel olunamayacağını tecrübeyle biliyoruz. Bize düşen değişimin kaçınılmaz olduğunu göz ardı etmeden ana dilimizin, yani Türkçenin tüm gözeneklerine sızmış geleneği canlı tutmak, hafıza mekânlarına ve kültürel belleğimize sahip çıkmaktır.

Türk şiirinde geleneği çağın getirdikleriyle sentezleyip yeniden üreten şairler hakkında neler söylersiniz?

Bunu başaranlar biraz evvel adını andığım çığır açan büyük şairlerdir.

Geleneği bilmek günümüz şairi için bir zorunluluk mudur? Kendinden önceki şiir mirasının bahçesinde gezmeden de şair olunabilir mi?

Her şair mensup olduğu dilin içinde kendini idrak eder. En köklü devrimlerin yaşandığı toplumlarda bile geleneğin izleri silinmez; gelenek bilinci zayıflar. Tarih bilincini canlı tutmak gerekir. Aksi hâlde bastırılanın geri dönüşüyle hiç arzu edilmeyen, estetikten yoksun ürünler ortaya çıkabilir. Böylece bir yandan geleneği reddederken öte yandan da geleneğin kavramlarını yerli yersiz kullanmayı sürdürürüz. Dildeki değişimler doğal seyrine bırakılıp radikal kopuşlar yaşanmadığı sürece gelenek, soluk çizgilerle de olsa varlığını devam ettirir. İşte bu yüzden divan şiirini kıyasıya eleştiren şairlerin bile neticede aynı dile yaslanmalarından ötürü geleneğin dünyasından bütünüyle kaçamadıkları görülmüştür.

Geleneği sürdürmek mi gelenekten beslenmek mi önemlidir ve bunun bir ölçüsü veya dozajı olmalı mıdır?

Gelenek iç dinamikleriyle kendini yenileme kabiliyetini kaybettiği için ona sahiplenme arzusunun dillendiriyoruz. Bu bakımdan gelenek karşısındaki durumumuz biraz paradoksaldır.

Günümüzde geleneği sürdürmek veya geleneğe eklemlenmek, hiçbir iddia sahibi olmamak demektir. Sözelimi birisi divan şiiri geleneğini günümüzde sürdürmek isterse Baki ile mi, Şeyh Galip’le mi boy ölçüştürmeye kalkışacaktır? Gelenek içinde söylenecek her söz söylenmiştir. Gelenek imkânları içinde yeniliği Yahya Kemal gerçekleştirmiştir. Sonrasında imparatorluktan ulus devlete geçiş sürecinde “Yeni Hayat”ın şartlarına uygun biçimde “Yeni Lisan” toplumumuzda genel kabul görmüştür. Fakat daha sonra dilin tarihselliğine aykırı biçimde öz Türkçeciliği dil politikalarının temelini koymak dili yoksullaştırdığı gibi gelenekle bağlarını da aşındırmıştır. Ülkemizde zaman zaman görülen bu tür aşırılıkları bir yana bırakırsak Türkçe kendi mecrasında akışını sürdürmeye devam etmektedir. Durum diğer sanatlarda da pek farklı değildir. Yahya Kemal’in şiirde yaptığı hamleyi Tamburi Cemil Bey musikide gerçekleştirmiştir. Fakat bu iki dehanın gerçekleştirdiği büyük hamleyi tekrar etme şansımız yoktur. Fazla uzağa gitmeye gerek yok. Tamburi Cemil ile oğlu Mesut Cemil’in gelenek karşısındaki tutumuna bakmak bile yeterince ufuk açıcı olabilir. Günümüzün şairi divan şiirine yöneldiğinde Yahya Kemal’i de dikkate almak zorundadır fakat yeni bir Yahya Kemal yaratmak mümkün değildir. Buna yeltenenler nostalji serisinden birbirinin kopyası manzumeler üretmekten başka bir şey yapamazlar. Onun için kültürel sürekliliği canlı tutacak biçimde geleneğin bütün ürünlerini korumak, çağın imkânlarından yararlanarak erişilebilirliği kolaylaştırmak teknik bir konu olmakla birlikte öncelikli ve zorunludur. Bu sağlandıktan sonra her sanatkâr kendi yeteneği nispetinde gelenekten beslenip beslenmeme konusunda tercih yapabilecektir. Gelenekten beslenmenin de bence herhangi bir reçetesi veya ölçüğü yoktur. Tek ölçüt, sanatkârın yaratıcı dehasıdır.

Geleneğe ait malzeme özgünlüğün önünde bir engel teşkil eder mi?

Ben yine dehayaya gönderme yapacağım. Biliyorsunuz arkeolog ve sanat tarihçileri “devşirme malzeme” diye bir kavram kullanıyorlar. Devşirme malzeme; estetik kaygıyla üretilmiş herhangi bir eserin ya da özgün parçasının, kendi dönemi içinde veya sonraki dönemlerde yapılmış/onarılmış başka bir yapıda benzer işlevine uygun veya farklı düzenlemelerle yeniden kullanılmasıdır. Devşirme malzemenin kullanımı sadece ihtiyaçtan kaynaklanmıyordu; *estetik endişe, teşhir, meydan okuma, süreklilik duygusu* gibi farklı sebeplerle devşirme malzeme kullanılıyordu. Mimarlık ve sanat tarihiyle ilgili araştırmalarda devşirme malzemenin kullanımındaki başlıca etkenler arasında sayılan bu

sebepler, divan ve halk şiirinde kullanılan ortak dil malzemesinin yeniden kullanımı için de geçerlidir. Klişe sözler, portatif cümleler konuşmayı kolaylaştırır, arayıp bulmak zorunda kalmayız. Fakat bu tür malzemeyi şiir katına yükseltmek çok zordur. Özgün olmayı ancak söze yeni bir ruh üfleyebilen yaratıcı şairler başarabilirler. Aksi hâlde hatırlatıcı gösterge ve efektlerle yetinen üslupsuz, kişiliksiz ürünlerin ortaya çıkması kaçınılmazdır.

Modern gelenekçi ne demektir? Bu sıfat hangi şairlerimiz için kullanılabilir?

“Modern gelenekçi” ifadesi de oldukça paradoksal gibi geldi bana. Bu sıfatın hangi şairler için kullanılabileceğini doğrusu kestiremiyorum. Eski-yi küçümsemeden ve yeniyi yüceltmeden şiir mirasımıza sahip çıkan şairleri modern gelenekçi diye nitelendiriyorsunuz sanırım. Bu sıfatla gelenekten yararlanan modern şairleri kastediyorsanız dünyanın yeniliklerini bugünün yeniliklerinin geçersizleştirdiğini de unutmamak lazım. Çünkü hiçbir geleneğin tanımı sabit değildir. Aramızdaki mesafe hem mekânsal hem de zamansal olarak eskiye yüklediğimiz anlamı değiştirmektedir.

Geleneği yalnızca şiir ve teknik bahsinden ibaret mi görmeliyiz edebiyat dünyasında yoksa şair tavrının, yaşayışının da yaslanması gereken bir gelenekten bahsedebilir miyiz?

Hiç şüphesiz her sanat gibi şiir de yaratıcılık kadar ince işçilik de ister. Bu bakımdan geleneğin teknik tarafını göz ardı edemeyiz; gelenek şaire bu işçiliğin yolunu yordamını telkin eder. Öte yandan geleneğin dünyasında haz, modernlikte gerçeklik duygusu esastır. Haz ve gerçeklik arasında estetik dengeyi sağlayan şair, geçmişin anısını canlı tutarak gelecek tasarımını gerçekleştirir. Sorunuzun devamıyla ilgili kanaatim ise şöyle: Açıkçası ben hiçbir sanatkârın hayatıyla eseri arasında bir koşutluk aranmasını doğru bulmam. Sanatkârın hayatıyla eseri arasında koşutluk kurmaya yeltendiğimizde bugün geleneğin temsilcisi diye yüceltip selamladığımız pek çok şairin kendi eserinin dışına düştüğünü görürüz. Bu noktada etik ile estetik arasında ayırım yapmak zorunda olduğumuzu düşünüyorum. Basit bir örnek vermem gerekirse Fuzuli’nin şairliğini yüceltmek isteyen bazı meslektaşlarım onun samimiyetinden söz ederler. Oysa samimiyet gündelik hayatta etikle ilgili, yani erdemli bir davranıştır. Fuzuli’nin böyle bir erdeme sahip olup olmadığını bilemiyoruz. Fuzuli’nin sanatı söz konusu olduğunda ise önemli olan söylediklerine, yani eserine bizi inandırmasıdır. Bu ise estetik bir tutumdur. Bütün sanatlar ve sanatkârlar için bu böyledir. Her sanat eserinin bir kurgu, öznel bir tasarım olduğunu unutmamak gerekir.

◆ Günel Dəmirəsənoğlu Qızı

Dünya

Gah zülmət gecədir, gah nurlu gündüz,
Yaranışdan bəri təzaddı dünya.
Kimsənin olmayıb, olmayacaq da,
Azad yaranıbdı, azaddı dünya.

Ona aşiq olma, min bir könüldən,
Əsla öz ipini buraxmaz əldən,
Namərd insanlarla dostdu əzəldən,
Namərd insan kimi bədzaddı dünya.

Bəsdı ürəyinin yağın əridib,
Ağlama dünyanın varın dərd edib,
Vicdanını alıb, daş-qaş vəd edib,
Neçə tamahkarı aldattı dünya.

Sərvətə, dövlətə, eyləmə tamah,
Çalış dürüst yaşa, bilinməz sabah,
Zalımın əlində bir qanlı silah,
Məzlumun dilində fəryaddı dünya.

Kimi dərd əlindən eyləyir ah-vay,
Kimi kef içində salıb hay-haray,
Xoşbəxtlər gözündə billur bir saray,
Bədbəxtlər gözündə bərbaddı dünya.

İnsan alıb satar bu qul bazarı,
Hiylə sərrafıdı, şər xiridarı,
Namərdin, nakəsin himayədarı,
Mərdə divan tutan cəlladdı dünya.

◆ İdris Ertaş

Aşkına Ölüm Gerek

Mansur gibi çek dara sallandır bu bedeni
Aşkına ölüm gerek sevdana tüm uğraşım

Karanlığıma çıra yüzünün beyaz teni
Sensiz gitmez hayıra bu ömrümün treni
Mevtime geldi sıra hazırladım kefeni
Mansur gibi çek dara sallandır bu bedeni

Yanaktan süzülerek sana aksın gözyaşım
Gövdeden kesilerek feda olsun bu başım
Ah çekip üzümlere sorma sakın ha yaşım
Aşkına ölüm gerek sevdana tüm uğraşım

Vatan Aşkı

Karşılıksız bağlandık vatanın toprağına
Delicesine yandık bağına yaprağına

Her zerresi mukaddes doğusu ve batısı
Sanma geçici heves bu aşk alın yazısı

Devletin kıymetini atamızdan bilmişiz
Şehadet şerbetini içmek için gelmişiz

Bir ölür bin dirilir bayrağı indirmeyiz
Tabut tabut serilir ezanı dindirmeyiz

Dönmeyiz yolumuzdan nice tehdit alsak da
Kesseler kolumuzdan yalnız bir baş kalsak da

◆ Ömer Faruk Habiboğlu

Terennüm

Devr-i gârip usta, yabancı bize;
Artık gönül çelen gülistan yoktur.
Gayrı canân aşkta yalancı bize.
Bikes derdimizi avutan yoktur.

Civarda ecnebi çehreler dolu,
Vuslâta imkân yok, bulunmaz yolu,
Nadân tutar mı ki uzatsak kolu?
Hicret-i sevdâda kavuşan yoktur.

Vakt-i vedâ yakın, toplanmalıyız,
Abayı, asayı kuşanmalıyız,
Son nefese kadar katlanmalıyız,
Yâd-ı dosttan öte kabristan yoktur.

Bir Çiçek

Kederim başımdan aşkındı o gün
Dertlerime derman oldu bir çiçek.
Okudu, üfledi; attı bir düğüm
Adeta sihirli dildi bir çiçek.

Girdim gülşenine bir gonca derdim
O anlattıkça ben huzura erdim
Bütün sırlarımı ben ona verdim
Öyle dertlendi ki soldu bir çiçek.

Dertlerim depreşti görünce o an
Yer, göğe kavuştu, tükendi zaman
Bir deli sevda ki başımda duman
Aklımı başımdan aldı bir çiçek.

Ölüyü diriltir sıcak nefesi
Renkleri libası, rayiha sesi
Ben gittim, gönlüme düştü gölgesi
Hayali hatırdı kaldı bir çiçek.

Kıskandı galiba bülbüller küstü
Gözlerim kamaştı, ne yaman süstü
Öyle sandım imbat rüzgârı esti
Gönlüme sessizce doldu bir çiçek.

Gurbet kazanından gözyaşım taşı
Kaynadı kaynadı sonunda pişti
Ne zaman gönlüme bir hasret düştü
Bir baktım, kapımı çaldı bir çiçek.

Bazen güldür, bazen menekşe adı
Onlarla doyumsuz hayatın tadı
Kasvetim artınca ruhum bunadı
En dar zamanımda buldu bir çiçek.

Bütün sırlarımı önüne sersem
Her bir yaprağından sadakat dersem
Adına ben onun vefa mı desem?
Her daim kapımda kuldu bir çiçek.

Vefa tükenince dostluklar bitti
Tüm hissiyatımı yalnızlık yuttu
Eşim dostum sırasıyla terk etti gitti
Yalnızca yanımda kaldı bir çiçek.

Hayal alemine bir kapı açtım
Sanki kanatlandım, sevinçten uçtum
O anlattı; bense kendimden geçtim
Dili şeker, kaymak, baldı bir çiçek.

Aşk denen köprü sıratın ince
Kadere razı ol, bir kez düşünce
Beni mecnun eden kimdi deyince
"Benim..." dedi dile geldi bir çiçek.

Gördüm ahvalimi, arttı hayretim
Zannederim kaldım hem öksüz yetim
Ne zaman kendimi yalnız hissettim
Başımı okşayan eldi bir çiçek.

Aşkına düşeli meftunu oldum
Kabusla uyandım, hayale daldım
Güz gülleri gibi sarardım soldum
Sevda diyarına yoldu bir çiçek.

Gurbet mekânımız, yurdumuz aynı
Önümüz aynıdır, ardımız aynı
Kaderimiz aynı, derdimiz aynı
Beni en sadık dost bildi bir çiçek.

◆ Lütfü Kılıç

Sevdiğim

Hasretine dayanamaz yüreğim,
Gel, düşürme âh-u zâra sevdiğim.
Can sağ iken cemalini göreyim,
Görüselim ara ara sevdiğim.

Aşkın âmâ eylediği göz bende,
Mayasına aşk karışmış öz bende,
Ateş bende, alev bende, köz bende...
Yanıyorum, düştüm nâra sevdiğim.

Günler geçti, aylar geçti bekledim,
Dertlerime kederleri ekledim.,
Kervanıma gam yükünü yükledim;
Gözüm yolda, gönlüm yara sevdiğim.

Buluşmanın çaresini bul artık,
Temkinli ol, tedbirini al artık,
Uğrun uğrun, sine sine gel artık
Gözden uzak bir kenara sevdiğim.

Reva mıdır cefa etmek cânâna,
Merhamet et, fasılasız yanana,
Bahane bul, yalan uydur anana;
Helkeni al, gel pınara sevdiğim.

Duman kalksın, ferahlasın başımız,
Çıksın, gitsin fırtınalı kışımız,
Havalansın, kafesinden kuşumuz;
Kanat çırpısın ilkbahara sevdiğim.

Kudret versin, sabır versin Hüdâ'mız,
Gönülleri aydınlatsın sedamız,
Lütfü der ki, bu alemde sevdamız,
Destan olsun bu diyara sevdiğim.

◆ Cihat Barış

Öğret Bana

Bilmenin sırrına erdir
Bilmemeyi öğret bana!
Dilime sükûtu sevdire
Bilmemeyi öğret bana!

Nefsime et dilim dilim
Edep önce, sonra ilim
Ummanda damla değilim
Küçülmeyi öğret bana

Kul olayım, Âdem isem
Buda beni çok gür isem
Hârın yaksın izin silsem
Kül olmayı öğret bana

Nasıl gidilir menzile
Yoldaşsız bir yol nafiye
Yunus ile Bektaş ile
Yürümeyi öğret bana

Arifler postuna yatır
Öğrenelim gönül, hatır
Köle etsin birkaç satır
Hürriyeti öğret bana

Beni çöllerimden arıt
Gönlüme aşkını akıt
Dergâhından bir ip sarkıt
Yükselmeyi öğret bana

◆ Ali Ağır

Visal

Güneş ufuklardan veda edince,
Hasret zindanından kaçtım da geldim.
Mehtabın seyrine dalınca gece,
Gönül penceremi açtım da geldim.

Sevdadan vazgeçen düşer mi yola?
Seven bir gönüldür aşka pusula,
Ümit olsun diye her yalnız kula,
Sevgi tohumları saçtım da geldim.

Âlemlerin Rabbi, hüküm sâhibi,
Murat etti, güçlendirdi garibi,
Karda filizlenen kardelen gibi,
Kışın ayazında açtım da geldim.

Çatlamak üzreyken göğüs kafesi,
Bırakmadım, yaksa da kor nefesi,
Ruhumu kuşattı Göksu'nun sesi,
Nunu vadisinden geçtim de geçtim.

Tenime çamların kokusu sindi,
Gözümün sağanak yağmuru dindi,
Kavrulan sinemin yangını söndü,
Suyu Çamoluk'tan içtim de geldim.

Her adımda mesafeler kısaldı,
Aşılmaz mor dağlar ardımda kaldı,
Kuşlar yuvasında uykuya daldı,
Sanki kanatlandım uçtum da geldim.

Omzumda karanfil nakışlı heybe,
İnançla geçildi nice akabe,
Önüme yıldızlar serdi gökkubbe,
Hüzün ülkesinden göçtüm de geldim.

◆ Yasin Şen

Niyaznâme

Gökler yıkılsa da kulun başına
Lutfeyleyip neler ihsân edersin
Gönlü sızısına gözü yaşına
Bir teselli kılıp dermân edersin

Gözümde büyürken firkat elemi
Derdimi yazarım alıp kalemi
Yaratmışsın türlü türlü âlemi
Kullarını salıp seyrân edersin

Günleri geçer de düşer melâle
Bir zaman ermeyi diler kemâle
Yollar dahi elbet gider visâle
Âşığınla yolda devrân edersin

Zerreden küreye olmuşsun ayân
Ârifin dilinden kılmışsın beyân
Yüceden alçağa akar bir zaman
Damlayı sonunda ummân edersin

Hüzündür hayatın her dem mâyesi
Celâlin varlığa düşmüş sâyesi
Bir vuslat imiş kulun sermâyesi
Kulunu âkıbet şâdân edersin

Hükmüne kılmışsın mutî her şeyi
Firkat elemiyle inletip neyi
Gece gündüz içilir aşkın meyi
Aşkınla âşığı sûzân edersin

Varlık nedir böyle yokluğa akar
Yok derdine insan elemeler çeker
Ateşin yakarken sellerin yıkar
Bunca mamûreyi virân edersin

Giydirip garibi ve gurabâyı
Alırsın eyninden bir gün abâyı
Ne eylersin bilmem bunca kabâyı
Giydirirsin sonra üryân edersin

Gecede gündüzde kıldım günâhı
Bunca günâhımla ettim sabahı
Dilersen Ya Rabbi kılsam da âhı
Sırrımı ellerden pinhân edersin

Yaptığımdan beni eyleyip pişman
Gönlümü kavurur hüznüm bir zaman
İlâhi Ya Ganî, artık el-aman
Gözyaşımı benim revân edersin

Yaşarım gönülde türlü sevdâyı
Başıma salarsın neden kavgâyı
Aşkına düşenler neyler davâyı
Dünyayı âşığa zindan edersin

Rahmetin gâliptir kulu seversin
Sevdiğini bazen iyi döversin
Bazen çağırırsın bazen kovarsın
Huzurdan kovduğun şeytan edersin

Cemâlin eseri türlü nebâtın
Celâlin pertevi yani memâtın
Salarak peşine âb-ı hayâtın
Hâlini âşığın irfân edersin

Hüküm senindir ukbâda dünyâda
Kulların her biri başka sevdâda
Herkes olsa n'ola tatlı rüyâda
Bu kadar cümbüşü yalan edersin

Hükmüne karışan yoktur Ya Ganî
Dilersen alırsın şu tatlı canı
Anlamak lutfeyle akıbet seni
Lutfedersen eğer insan edersin

Salarak kulların gurbetlik ile
Nedir keyfiyet burda kimler bile
Feryat ettirirsin her seher güle
Bülbülü durmadan nâlân edersin

Yok hükmünde yaşar nefsi şişiren
Kendi hâlince türlü şeyler başaran
Bulup gördüğünü derhâl aşırın
Onun da âhirin nisyân edersin

Bu âlemde dâim sensin hükümrân
Zâhirde bâtında senindir devrân
Mamûru âkıbet edersin virân
Dilersen kulunu sultan edersin

Âşığın dâimâ aşkına yanar
Türlü kelâm ile visâlin anar
Bir yâresi vardır durmadan kanar
Âşığın cânını cânân edersin

Yağmuru yağdırıp göllerin için
Bülbülü halk edip güllerin için
Şehirler kurarsın kulların için
Sonunda hâk ile yeksân edersin

Bilirim zannıyla bir zaman gezer
Nefsine zulmeder durmadan azar
Hak yarattı demez, herkese kızar
İlmine mağrûru nâdân edersin

Halk edip âlemde türlü eşyâyı
İnsana mekân eylersin dünyâyı
Koyarak içine derin manâyı
Varlığı yokluğa nişan edersin

Daima düşünür insan kendini
Aşmayı dileyip içte bendini
Kurtulur o çözerse kemendini
Sırrını insana ilân edersin

Bahârda görünür Ya Rab cemâlin
Hazanda belirir senin celâlin
Her yerde devreder senin kemâlin
Dünyayı şânına mekân edersin

Nefsinin peşinde her gün koşanı
Fakire zengine kızıp coşanı
Dünyanın zevkine esir düşeni
İnsan iken burda hayvân edersin

Emrine râm olur âkıbet bilmez
Elinde harcolur tâlihi gülmez
Kendine düşmandır haberi olmaz
Nefsini insana düşmân edersin

Neyi halk etmişsen odur karârı
Aksini düşünen görür zarârı
Zamanı gelirse evvel bahârı
Bir yel elinde hazân edersin

Derdi yaratırsın yanında çâre
Gönüller firkatle olsa da pâre
Hoyratın elinde inleyen yâre
Âşığın gönlünü vatan edersin

Akıl ermez bazen böyle kemâle
Kaç nefes yol gider bildir visâle
Rahmedip sonunda her mahzun hâle
Sevene cânânı hem cân edersin

Varlıkta yokluğu bulursam eğer
Lütfunla nefsimi bilirimsem eğer
Vakti gelir bir gün ölürsem eğer
Şî'rimi dillere destân edersin

◆ Mehmet Baş

Gelir

Cümle çiçeklerde bulup kokunu
Yoluna gülleri seresim gelir
Yokluğun yayında varlık okunu
Aşk ile o demde geresim gelir

Nakışı sendedir solmayan rengin
Varlığın hesapsız nazarın engin
Arasam âlemi bulunmaz dengin
Görünmez olanı göresim gelir

Hayalden uyanıp düşe dalınca
Sevda köşesinde yalnız kalınca
Boş yere gönlümü derde salınca
Yürek tarlasını süresim gelir

Kılıçtan keskindir sırat köprüsü
Yağmuru anlatır suyun öyküsü
Sığar mı hesaba aşkın ölçüsü
Canımı canana veresim gelir

Kurtulsam dünyanın kirli yüzünden
Karanlık yüzlerin yalan sözünden
Yürüyüp Resulün kutlu izinden
Sırların sırrına eresim gelir

Akarken ırmağa suların kanı
Bir düşün peşinde gezdim cihanı
Doldurdu cihanı yârin ihsanı
Gülleri dalından deresim gelir

◆ Rüşfət Ahundlu

Keçir

Açıb, bağladıqca kitab ömrümü,
Varaqar günah tək əlimdən keçir.
Gecələr gündüzü sayaqlayıram,
Yuxumdan süzülüb, dilimdən keçir.

Daha dada çatmır "simurq tükləri",
Daha aşmaq olmur çətinlikləri...
Həyatın ən ağır, qəliz yükləri,
Belimə yüklənir, belimdən keçir.

Ruhumu ən zərif kəlmə oxşayır,
Ən zərif kəlmə də zülmə oxşayır...
Həyatım ağ-qara filmə oxşayır,
Hər kadr ayımdan, ilimdən keçir.

Sonunda "ölüm" var deyə, qorxum ki?!
Bu sadə, bu adi şeyə qorxum ki?
Axı mən ölümdən niyə qorxum ki?
Onsuz, bütün yollar ölümdən keçir.

◆ Tacettin Çetin

Vel Asr

Asra and olsun ki bütün insanlık
Tepeden tırnağa ziyan içinde
Sokaklar hem soğuk hem de karanlık
Caddeler üst üste hüsrân içinde

Saniyede yaşar onlarca hazzı
Mülteci duygular hayatın tarzı
Tik taklar içinde ölümün nabzı
Bizleri bekliyor zaman içinde

Genizden gitmiyor barut kokusu
Bozuldu doğanın doğal dokusu
Göklerden gelecek birkaç damla su
Kurudu yapraklar hazan içinde

Feri gitti bet kalmadı benizde
Yoruldu bedenler derman yok dizde
Fesat çıktı karada ve denizde
Kayboldu gemimiz umman içinde

Lokmanın helali haramı bitti
Tükendi çareler umutlar yitti
Gelecek elimden kaydı da gitti
Bıraktık milleti isyan içinde

Bağırdım sesimi duyan olmadı
Doğru yol gösterdim uyan olmadı
Hakkın hatırını sayan olmadı
Hakikat kaldı duman içinde

*Havayi Abdal'*ım devran değişti
Kurudu ağaçlar fidan değişti
Zamane bozuldu cihan değişti
Kaldı mı insanın vicdan içinde

◆ Məzahir Hüseynzadə

◆ Osman Fərmanoğlu

Deyişmə

Məzahir Hüseynzadə

Yenə də dağlara duman sis gəlir,
Qoy gəlsin dolayda azan deyiləm.
Ağlıma deyənlər, qələmdən gülür
Ürəyim deməsə, yazan deyiləm.

Osman Fərmanoğlu

Paşam, çox düşmüşəm dumanə, çənə
Alın yazısını pozan deyiləm...
Köhnə havalarda əsərək yenə
Olandan deyirəm, susan deyiləm.

Məzahir Hüseynzadə

Bir əsər- əlamət qalmayıb ərkdən
Yaxşı ki, təpərim düşməyir həkdən
Yellənən simlərim, yellənir kökdən
Mizrabla gül vuran ozan deyiləm.

Osman Fərmanoğlu

Vaxtında sözümlü demədim bərkdən,
Çəkib endirildim Babəktək Ərkdən,
Yüz ələyən ola xəlbir, ələkdən,
Yenə də səsimi qısan deyiləm.

Məzahir Hüseynzadə

Yollarım əzilib, xıncım xıncımdı,
Yanıb külə dönən saç qaxıncımdı,
Misralar yıxılan dar ağacımdı,
Özümlü şeirdən asan deyiləm.

Osman Fərmanoğlu

Baş giley eyləyər saç vəfasıza,
Lil gətirən sular neylər susuza.
İndi dar nə gəzir, gedirlər duza,
Mən ayaq altını qazan deyiləm.

Məzahir Hüseynzadə

Ömür bura qədər, birtəhər dözdü,
Gülməyin, hədəfim ən azı yüzüdü,
Bunlar zarafatdı, adicə sözdü,
Hələ gizləndəyəm ad san deyiləm.

Osman Fərmanoğlu

Düşünmə şairin hər sözü haqdı,
Yüz deyən adaşım yalançı çıxdı.
Daha oynadığım "aşıq- aşığı",
Hər hərcayı sözə qızan deyiləm.

Məzahir Hüseynzadə

Çox gördük dünyada, dadar, doymazı,
Biri yağ içində, biri tamarzı,
Gedirəm sabaha, alnımda yazı,
Yazılan yazılıb, pozan deyiləm.

Osman Fərmanoğlu

Ocaqdan gəlmədir gözün toxluğu,
Yoxun varlığıdır, varın yoxluğu..
Heç vaxt sulamadım yuxa qulağı,
Qapaqsız qaynayan qazan deyiləm.

Məzahir Hüseynzadə

Açılıb yaxası, sözün düymələ,
Sən özün açmışdın, özün düymələ,
Mən də ürəyimi, yazıram belə,
Axı Məzahirəm Osman deyiləm.

Osman Fərmanoğlu

Yaxasız köynəkdi, nə düymələmə,
Düyməsiz aləmdən düymə diləmə,
Öyünüb Məzahir, Məzahir, demə,
Bil mən də sonuncu *Osman* deyiləm.

◆ Ercan Sağlam

Bir Eksik

Hepsini ortaya döktüm yılların
Birer birer saydım baktım bir eksik
Kalbura çevrilmiş bütün hayatım
Günahı boynuma taktım bir eksik

Ocağı şubattan nisanı marttan
Seçmedi gözlerim kuzuyu kurttan
Başka ne geldi ki başıma deritten?
Tohumu toprağa ekтім bir eksik

Mutluluk da benim, hüznü de benim
Hedefe varmadan yoruldu tenim
Taş gibi yaraya döndü her yanı
Acının tümünü çektim bir eksik

Yeniden dirilsem ölsem yeniden
Baharın rengini bulsam yeniden
Benmişim yangına körükle giden
Çakmağı üstüme çaktım bir eksik

Kevgire çevirdim gönül dağını
Dağıttım hiç ettim irem bağını
Bilmedim kuşların kaçacağını
Tüfeği doğrultup sıktım bir eksik

